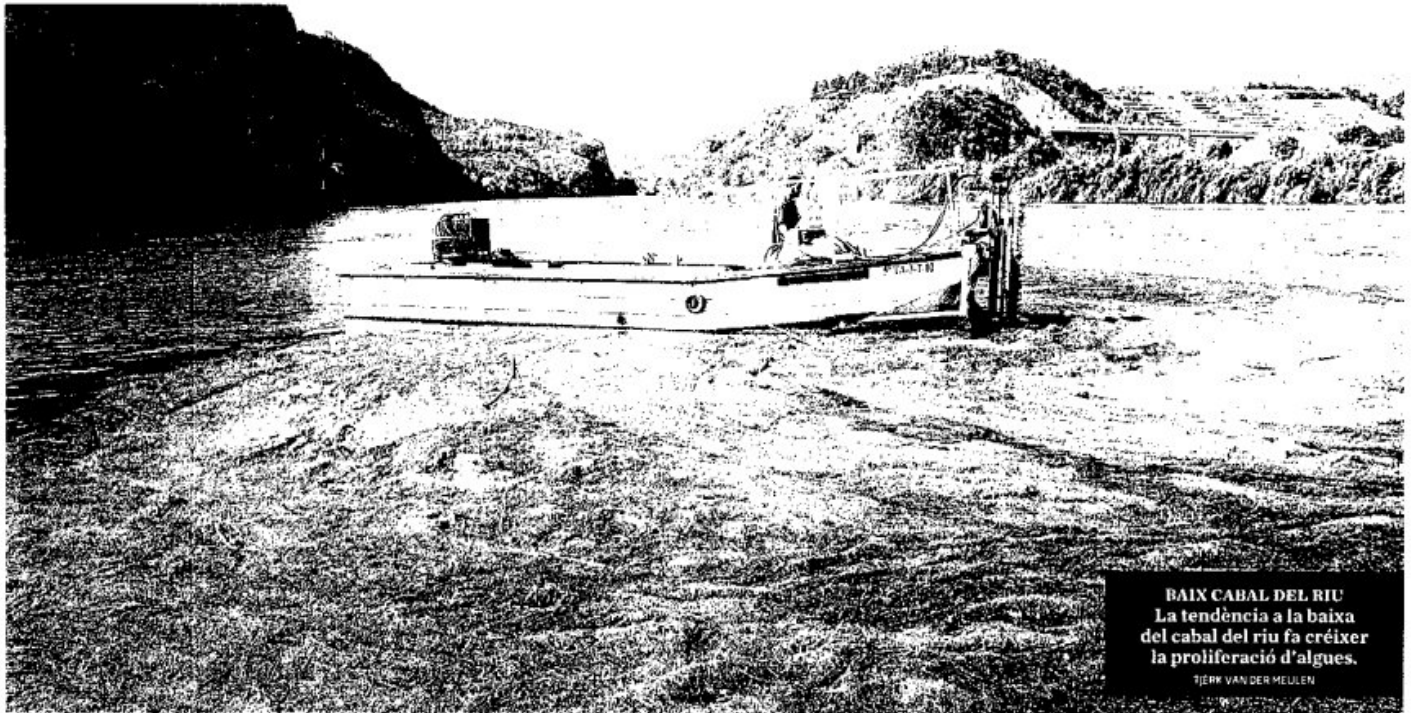

BAIX CABAL DEL RIU
La tendència a la baixa
del cabal del riu fa créixer
la proliferació d'algues.

TIJCK VAN DER MEULEN

Es dispara la presència d'algues a l'Ebre

La navegació, els regants i la central nuclear d'Ascó són els principals perjudicats pel fenomen

La tendència a la baixa dels cabals de l'Ebre dispara enguany la presència d'algues al riu. La navegació, els regants i la central nuclear d'Ascó són els més perjudicats a causa d'aquest fenomen.

DANI REVENGA

TARRAGONA. La proliferació massiva d'algues al tram final del riu Ebre va començar a preocupar fa aproximadament una dècada. Enguany, però, diversos factors han provocat que el fenomen arribi a uns nivells rècord. Tot i que és impossible fer-ne una quantificació oficial, una simple contemplació del riu posa en relleu el que els organismes oficials i els agents del territori tenen molt clar: la presència d'aquestes plantes aquàtiques (tècnicament, macròfits) s'ha disparat aquest estiu del 2012. El consens sobre la principal causa del problema és ampli, i apunta cap a la tendència a la baixa del cabal de l'Ebre, ja sigui per factors artificials (embassaments) o naturals (pluviometria). Aquest any ha estat molt sec, i això fa que el cabal sigui encara més baix. A més, la sega d'algues que s'ha anat fent en els últims anys per pal·liar el problema ha començat amb dos mesos de retard per problemes en l'adjudicació de les tasques, i això ha donat més temps a les plantes per créixer.

L'altre gran factor que ha contribuït a l'augment de la presència d'algues en els últims anys és que el riu és cada cop més transparent, un fet que permet que la llum del sol hi penetri fins al fons, cosa que afavoreix el creixement de les algues. La

causa d'aquesta creixent transparència s'atribueix a una concatenació de factors: les depuradores fan que cada cop hi hagi menys nutrients a l'aigua, que ha perdut la seva opacitat verdosa d'altres èpoques, un procés que s'ha accelerat per la presència del musclo zebra, una espècie invasora que filtra l'aigua.

Perjudicis econòmics i socials

El fenomen de les algues té diverses repercussions negatives al territori. En l'àmbit econòmic, complica molt la navegabilitat del riu, una de les alternatives de desenvolupament de les Terres de l'Ebre, que seria impossible sense la sega que en els últims estius ha fet una embarcació especialitzada. En aquest mateix àmbit, la central nuclear d'Ascó ha hagut de reduir la seva producció d'electricitat diverses vegades -l'última el 20 de juny- perquè els macròfits bloquegen la captació d'aigua del riu per als sis-

temes de refrigeració de la planta. Els mateixos problemes els pateixen altres indústries i molts regants de la zona. En l'àmbit social, les algues estan directament relacionades amb la mosca negra i, pel que fa a l'ecologia, l'elevada concentració d'algues posa en perill l'existència de diverses espècies de peixos i de la vegetació fluvial.

Rafael Sánchez, hidrogeòleg i consultor habitual d'institucions estatals i europees, té clara la relació entre un cabal baix i les algues. "Si hi ha un cabal baix continuat com el que tenim els últims anys, els macròfits proliferen perquè la poca aigua que baixa pel riu és incapaç d'arrencar-los", explica. Un argument emparat per les dades oficials sobre el cabal del riu, que revelen que el cabal mitjà anual ha baixat dels més de 500 metres cúbics per segon dels anys 50 als pocs més de 200 que es registren els últims anys. Una davallada que s'explica per la

Més llum
El riu és més transparent i permet que la llum del sol hi penetri fins al fons

Bloqueig
Les algues dificulten la captació d'aigua del riu de la central nuclear d'Ascó

regulació a la qual sotmeten el riu les companyies energètiques amb els seus embassaments. La Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE), l'organisme governamental que gestiona el riu, reconeix en els seus estudis que un factor que ha fet créixer el problema de les algues són "els canvis hidrològics lligats a la gestió dels embassaments".

Arrencar les algues

Però si la qüestió del cabal se situa a l'origen del problema, també s'apunta com la principal solució. De fet, la CHE va acordar que els embassaments alliberessin grans quantitats d'aigua dos cops a l'any per arrencar les algues i arrossegar-les riu avall. La mesura ha tingut una certa efectivitat en moments puntuals, però amb el temps les algues han proliferat.

"Les crescudes que fan són insuficients, arriben a 1.350 metres cúbics, i per ser efectives haurien d'acostar-se als 2.000", diu Sánchez. Susanna Abella, de la Plataforma en Defensa de l'Ebre, atribueix aquesta limitació de les crescudes al fet que "és una pèrdua d'interessos per a les elèctriques, que perden capacitat per produir energia als embassaments". Segons la CHE, però, permetre crescudes superiors a 1.350 metres cúbics crearia risc d'inundacions a l'entorn del riu, un argument que rebut Sánchez, que assegura que fins als 2.000 "hi ha marge de seguretat". "Els 1.350 és l'acord a què es va arribar amb Endesa. Són els interessos de les hidroelèctriques les que marquen el joc", lamenta.

Les algues perpetuen la mosca negra

Un dels principals efectes molestos que genera la proliferació d'algues és la presència de la mosca negra, que les utilitza per criar-hi les larves. Les poblacions d'aquest insecte s'han multiplicat a les comarques de l'Ebre en els últims anys, en paral·lel al creixement de les algues. La seva picada és molt molesta i provoca, en molts casos, inflamacions severes, un fet que perjudica la qualitat de vida de la població i repercuteix negativa-

ment en el turisme. Des de l'any 2005, els serveis de salut del territori ja n'han atès uns 25.000 casos. Des del Consorci de Serveis Agroambientals del Baix Ebre i el Montsià (CODE) es combat la plaga diluint cada any al riu BT1, un insecticida específic. Tot i aquests esforços, Raül Escoda, del CODE, reconeix que miren de reduir-ne les poblacions, però que s'ha de començar a entendre que eradicar la mosca negra "és impossible".